

det holder vi fast paa. Jeg synes, det vilde være mig en ren Tilfredsstillelse som Ætling af Bonde at forhindre, at dette fremdeles sker, for det synes mig slem, at man saaledes har Ret til at jage en Familie bort fra dens Jord og Barndomshjem, det stemmer ikke med Nutidens Tankegang.

Modstandere af Sagen vil formentlig sige, at et saadant Lovforslag tiltrænges ikke, thi Bevægelsen gaar i den rigtige Retning, Almenvellet kræver ikke en saadan Lov, og det drejer sig om saa faa Arealer; der er kun 8,052 Tdr. Hartkorn endnu, som er Fæstepligt underlagt, d. v. s. neppe 2 pCt. af Landets matrikulerede Jord, og der er kun 79,550 Tdr. Land, d. v. s. neppe 8 Kvadratmil eller $1\frac{1}{7}$ pCt. af Arealet. Denne Paastand, at Ordningen ikke haster og ikke tiltrænges, kan vi ikke godkende, thi dels har vi Jordknaphed i Danmark, saa vore Bestræbelser af den Grund maa tage Sigte paa ved lovlige Foranstaltninger at skabe fri Jord, og dels ligger Fæstejorden som en Hindring for at komme til en Løsning af de store Reformers, som baade det ærede Medlem for Odense Amts 1ste Valgkreds (Marott) og jeg er enige om, vi i saa høj Grad trænger til at komme i Lag med. Og dertil kommer, at der fremdeles er en Del Lensbesiddere, som af efter deres egen Mening virkelig ophøjede og gode Ledemotiver, men dog Ledemotiver, som vi andre ikke vil godkende, ikke vil skille sig af med Fæstejorden. Der er en Del af dem, som ikke ønsker Salg, og det er derfor, vi er nødte til at skride til Tvangsafløsning.

Man vil vel ogsaa henvise til, at med den Bevægelse i Salget, som har fundet Sted i det sidste Femaar, sammenlignet med det foregaaende Femaar, haster det ikke, thi i Løbet af en halv Snes Aar vil al Fæstejorden være solgt. Jeg tror ikke, det er ganske rigtigt, om end en Sammenligning af Tallene kan pege i den Retning. I det første Femaar 1905—10 blev der paa Sjælland solgt 164 Fæstegaarde, i 1910—15 blev der solgt 878, i de samme to Tidsrum paa Lolland-Falster 11 og 103, paa Fyn 216 og 544, i Jylland 100 og 169, og tilbage er der i de nævnte Landsdele henholdsvis kun 602, 115, 659 og 134. Modstanderne vil, som sagt, formentlig paa-pege, at med en fortsat Bevægelse som denne, kan ifølge Loven af 1861 det hele Salg være afgjort i Løbet af en halv Snes Aar. Denne Forklaring er altsaa ikke helt rigtig, thi mange vil af principielle Grunde

ikke skille sig af med Fæstejorden, men selv om den var rigtig, kan Samfundet ikke saaledes fremdeles afvente, hvornaar det maatte behage disse Lensbesiddere at give Jorden fri, da der, som jeg har sagt, er stærk Trang til at faa Jorden gjort fri snarest, og naar den Frigørelse, der kan ske efter Loven af 1861, foregaar under saa uretfærdige Former, som faktisk Tilfældet er med Bestemmelsen om hver tiende Gaards Inddragning, forekommer det mig af den Grund saavel som ogsaa af de andre meget heldigt, om vi kunde komme til en Tvangsafløsning, hvorved det bestemmes, at hvad der sælges efter den 1. Januar 1916, ikke berettiger til at inddrage hver tiende Bondegaard eller et Jordtilliggende, som svarer til 10 pCt. af det solgte.

Jeg maa i denne Forbindelse have Lov til at sige, at vore Lensbesiddere og de enkelte andre Besiddere af Fæstegods gør sig selv og andre Storbrugere i Danmark en meget daarlig Tjeneste, hvis de i det hele rejser stærk Modstand mod dette lille og moderate Lovforslag, thi derved vil de blot øge den Modstand mod Storbesiddelsen overhovedet, der stammer fra Fortiden og dels er opstaaet og næret af Kampen om Besiddelse af Fæstejorden og dels og navnlig er en Følge af den privilegerede Valgret, som Godsejerne saa ganske med Urette fik knyttet til Landstinget i 1866. Nu da denne sidste er faldet bort ifølge Grundloven af 1915, bør man i egen velforstaaet Interesse ikke søge at lægge Hindringer i Vejen for en snarlig Udslettelse ogsaa af Mindet om de fortidige skarpe Stridigheder paa det her berørte Omraade, thi saa snart alle Særrettigheder, der har været knyttede til Storbruget, er udslettede af vor Lovgivning, vil den formentlige Ret til streng og skarp Kritik af Storbruget ogsaa op-høre. Det er ingen Mangel, end sige Uærlighed at have Storbrug, men noget andet er det at ville fastholde en eller anden Form for Særrettigheder, det være sig i Form af privilegeret Valgret, utids-svarende Fastholden ved Fæstegodset, der bør blive Bondens, eller mindre Skattepligt ved Opretholdelse af Ejendomsskyld-vurdering i Stedet for en ren Jordskyld.

Endelig har man gjort eller vil maa-ske gøre den Indvending, at man i det Parti, jeg tilhører, og i øvrigt i den moderne Tankegang vedrørende Jordspørgs-maalet vil gøre Adgangen til Jorden lettere for Folket ved, at Brugsretten, selv om det bliver med fuld Ejendomsret, dog